

DÀN Ý NGHỊ LUẬN

NÓI VỚI CON - Y Phương

I. Đặt vấn đề :

- Nếu như “ Con cò ” của Chế Lan Viên là sự che chở ấm áp của mẹ trong suốt cuộc đời con thì “ Nói với con ” của Y Phương lại mang một sắc thái đặc sắc khác.
- Đó là sắc thái trong trẻo ,vui tươi của người miền núi . Với những hình ảnh gợi cảm kết hợp cách nói cụ thể , chân chất , mộc mạc , bài thơ là lời tâm tình tha thiết, đầy ý nghĩa, chất chứa niềm mong ước của người cha dành cho đứa con yêu của mình.

II. Giải quyết vấn đề :

1. Phần đầu (11 câu) :Cội nguồn nuôi dưỡng của mỗi con người

- a. Bốn câu đầu : Con lớn lên trong tình yêu thương, sự dẫn dắt của cha mẹ.
- b. Bảy câu tiếp :Con lớn lên trong sự đùm bọc , che chở của bản làng , của dân tộc .

2. Phần cuối : Niềm tự hào về sức sống mạnh mẽ , bền bỉ của quê hương :

Người cha vừa tâm tình vừa muốn dẫn dắt con biết bao điều. Lời dặn dò triu mến, ấm áp , tin cậy, gói trong những h/avề quê hương núi rừng mộc mạc, Điều đó đã làm nên sắc thái rất xúc động của bài thơ

*** Lời dẫn dắt thứ 1 :**

- Câu thơ vừa là lời dẫn dắt, vừa là tình cảm trang trọng:

“ Người đồng mình thương lắm con ơi.”

- Mấy tiếng người đồng mình được nhắc đi nhắc lại trong bài thơ bằng tình cảm yêu thương ruột thịt, bằng giọng thơ êm ái : phải biết thương yêu và gắn bó với bản làng, dân tộc.

“ Cao đo nỗi buồn

Xa nuôi chí lớn “

Phù hợp với cách biểu hiện của người dân tộc miền núi (“ nỗi buồn” của sự thất bại vấp ngã chuyển thành hành động vươn lên, khắc phục khó khăn để trưởng thành. Nỗi buồn càng cao thì sự từng trải, kinh nghiệm càng dày, càng vững chắc ;” chí lớn”: lẽ sống của cuộc đời, lòng quyết tâm đạt được ước mơ, hoài bão tốt đẹp cần được nuôi dưỡng, ấp ủ). Câu thơ bật lên những thử thách của cuộc đời với con người và con người cần vượt qua, chiến thắng nó ở độ “cao” và “xa” nhất

*** Lời dặn dò thứ 2 :**

- Cách sống nhân nghĩa, thủy chung là lối suy nghĩ, tình cảm cao đẹp của người miền núi. Cuộc sống đầy có nhiều khó khăn, thiếu thốn nhưng con người vẫn thương yêu, đoàn kết bên nhau, ko sợ gian khổ :

“ Sống trên đá ko chê đá gập ghềnh

Sống trong thung ko chê thung nghèo đói “

- Hình ảnh thơ là h/a thiên nhiên, núi rừng, sông thác. Câu thơ lấy h/a thiên nhiên để nói về con người, đề cao cách sống cao đẹp của con người.

- Một lần nữa từ “sống” được nhắc lại :

“ Sống như song như suối

Lên thác xuống ghềnh

Không lo cực nhọc “

- Đó là cách dẫn dò, cách khắc sâu trong con về một lẽ sống trong đời .
Dấu thác ghềnh, núi cao, sông sâu cũng không khuất phục được ý chí tấm lòng người đồng mình.

*** Lời dẫn dò thứ 3 :**

- Vẫn là cách nói mộc mạc :” thô sơ da thịt, (tâm hồn) nhỏ bé “. Nhà thơ đã đặt quan hệ đối lập giữa hai cụm từ này với ý nghĩa tượng trưng sâu sắc :

+ Thô sơ da thịt : thể chất giản đơn, bình dị, không cầu kì, kiểu cách

+ (Tâm hồn) nhỏ bé : ý nghĩa, cách sống, tình cảm cá nhân hẹp hòi.

- Cha muốn nói với con điều cơ bản của mỗi con người : sống phải có tâm hồn cao cả, không câu nệ hình thức bên ngoài .

*** Lời dẫn dò thứ 4 :**

- Truyền thống của dân tộc, của bản làng là điều mà cả cha lẫn con không được quên. Cũng là cách nói của người miền núi, ngôn ngữ độc đáo ẩn tượng :

“ Người đồng mình tự đục đá kê cao quê hương

Còn quê hương thì làm phong tục “

- Hình ảnh thơ mang ý nghĩa khái quát cao. “ Đục đá “đâu chỉ là việc làm gian khổ mà đó còn là ý chí, niềm tin, tấm lòng của con người . “ Kê cao quê hương” là việc làm cụ thể nhưng ánh lên một vẻ đẹp cao quý của con người. Đó là ước nguyện góp bàn tay xây dựng cuộc sống no

ấm tươi đẹp, văn minh, tiến bộ của bản làng, dân tộc . Đó là ước nguyện góp bàn tay xây dựng cuộc sống ấm no tươi đẹp, văn minh, tiến bộ của bản làng, dân tộc. Đó là nét đẹp của con người đã trở thành nếp nghĩ, nếp sống. Không tách rời bản làng, quê hương, tổ quốc .

- “ Lên đường “,con phải biết giữ truyền thống đó làm hành trang tiến bước .Con sẽ chỉ có thể trưởng thành khi biết phát huy truyền thống tốt đẹp của quê hương . Câu thơ từ lời dẫn dò chuyển sang ý khẳng định :

“ Con ơi tuy thô sơ da thịt

Lên đường

Không bao giờ nhỏ bé được

Nghe con “.

- Lời thơ cuối nói với con càng trở nên tha thiết. Cha nhắc con khi lên đường ko được sống tầm thường nhỏ bé mà phải giữ lấy cốt cách giản dị, mộc mạc của người đồng mình.

- Hai tiếng “ Nghe con “ ở cuối bài thơ là tấm lòng của cha dành cho con. Hay nói đúng hơn là lời quê hương đ/v mỗi chúng ta.

III. Kết thúc vấn đề :

- NVC là lời tâm tình, dặn dò con. Lời thơ ấm áp như bếp lửa nhà sàn, giản dị như dòng sông con suối, thấm thía như câu hát tiếng ca, đẹp đẽ như cỏ hoa núi rừng giúp chúng ta hiểu thêm, yêu thêm sức sống và vẻ đẹp tâm hồn của một dân tộc miền núi.

- Bài thơ gợi nhắc mỗi chúng ta tình cảm gắn bó với truyền thống, với quê hương và ý chí vươn lên để tiến bộ, sống làm chủ cuộc đời, làm chủ bản thân.